

แบบรายงานการตรวจราชการกระทรวงสาธารณสุข ประจำปีงบประมาณ พ.ศ.2566

ประเด็นที่ 3 สุขภาพกลุ่มวัย

หัวข้อ การยกระดับบริการผู้สูงอายุ

จังหวัดปราจีนบุรี วันที่ 18 - 20 กรกฎาคม 2566 เขตสุขภาพที่ 6 รอบที่ 2/2566

1.หน่วยงานที่รับผิดชอบ (กรม/กอง/ศูนย์วิชาการ)

หน่วยงานผู้รับผิดชอบหลัก: กรมอนามัย กรมการแพทย์

หน่วยงานผู้รับผิดชอบร่วม: กรมสุขภาพจิต

2. วิเคราะห์สถานการณ์ในพื้นที่

จังหวัดปราจีนบุรี มีผู้สูงอายุ ร้อยละ 18.31 (ผู้สูงอายุ 91,146 คน จากประชากรทั้งหมด 497,778 คน) ส่วนมากเป็นผู้สูงอายุตอนต้น ร้อยละ 54.98 สัดส่วนประชากรผู้สูงอายุมากกว่าระดับเขต ร้อยละ 17.03 แต่น้อยกว่าระดับประเทศ ร้อยละ 19.21 อำเภอที่มีผู้สูงอายุมากที่สุดคือ อำเภอบ้านสร้าง ร้อยละ 22.61 รองลงมาคือ อำเภอประจันตคาม ร้อยละ 21.41 และอำเภอศรีมโหสถ ร้อยละ 21.25 การคัดกรองประเมินความสามารถในการประกอบกิจวัตรประจำวัน (Barthel Activities of Daily Living : ADL) ปีงบประมาณ 2566 คัดกรอง ร้อยละ 60.96 (ผู้สูงอายุที่ คัดกรอง ADL 51,268 คน จากทั้งหมด 84,106 คน) พบผู้สูงอายุที่ช่วยเหลือตัวเองได้ดี (กลุ่มติดสังคม) ร้อยละ 96.31 ช่วยเหลือตนเองได้บ้าง (กลุ่มติดบ้าน) ร้อยละ 2.80 และช่วยเหลือตนเองได้น้อยหรือไม่ได้เลย (กลุ่มติดเตียง) ร้อยละ 0.90 มีชมรมผู้สูงอายุผ่านเกณฑ์ด้านสุขภาพจำนวน 17 ชมรม คลอบคลุม 14 ตำบล คิดเป็นร้อยละ 21.54 ของตำบลทั้งหมด (65 ตำบล) และมีชมรมผู้สูงอายุด้านสุขภาพ 71 คณะเพิ่มขึ้นไป เป้าหมาย 5 ชมรม/จังหวัด จำนวน 7 แห่ง

การคัดกรองผู้สูงอายุ 9 ด้าน ได้แก่ ด้านการมองเห็น คัดกรองได้ร้อยละ 68.0 พบความผิดปกติ ร้อยละ 11.77 ด้านการกลืนปัสสาวะ คัดกรองได้ร้อยละ 54.2 พบความผิดปกติ ร้อยละ 4.03 ด้านการได้ยิน คัดกรองได้ร้อยละ 24.86 พบความผิดปกติ ร้อยละ 0.46 ด้านการปฏิบัติกิจวัตรประจำวัน คัดกรองได้ร้อยละ 70.54 พบความผิดปกติ ร้อยละ 4.58 ด้านความคิดความจำ คัดกรองได้ร้อยละ 60.31 พบความผิดปกติ ร้อยละ 2.95 ภาวะซึมเศร้า (2Q) คัดกรองได้ร้อยละ 72.24 พบความผิดปกติ ร้อยละ 0.57 ด้านการเคลื่อนไหว คัดกรองได้ร้อยละ 68.92 พบความผิดปกติร้อยละ 4.56 ด้านสุขภาพช่องปาก คัดกรองได้ร้อยละ 68.45 พบความผิดปกติ ร้อยละ 5.95 ภาวะขาดสารอาหารคัดกรองได้ร้อยละ 51.07 พบความเสี่ยง ร้อยละ 3.88

การจัดทำแผนการดูแลส่งเสริมสุขภาพ Wellness Plan โดยการประเมินปัจจัยเสี่ยงด้านสุขภาพ 6 องค์ประกอบของผู้สูงอายุที่มี ADL ตั้งแต่ 12 คะแนนขึ้นไป เป้าหมายการจัดทำแผนร้อยละ 50 ของผู้สูงอายุที่มีปัจจัยเสี่ยงตั้งแต่ 1 ประเด็นขึ้นไป เพื่อปรับเปลี่ยนพฤติกรรมให้ดีขึ้น ซึ่งจังหวัดปราจีนบุรี มีค่าเป้าหมายการจัดทำแผนฯ จำนวน 1,007 คน ดำเนินงานจัดทำแผนฯแล้ว 1,759 คน

การคัดกรองซึมเศร้า (2Q Plus) ในผู้สูงอายุติดบ้านติดเตียง จำนวน 1,611 คน (เป้าหมาย 1,888 คน) คิดเป็นร้อยละ 85.33 โดยอำเภอที่มีผลคัดกรองซึมเศร้า (2Q Plus) สูงสุด คือ อำเภอประจันตคาม (ร้อยละ 96.13) รองลงมาคือ อำเภอบ้านสร้าง และอำเภอกบินทร์บุรี (ร้อยละ 95.97 และ 87.36 ตามลำดับ) พบผู้สูงอายุเสี่ยงซึมเศร้า จำนวน 22 คน คิดเป็นร้อยละ 1.37 โดยผู้สูงอายุที่มีความเสี่ยงได้รับการประเมินต่อยุ่ด้วยแบบประเมินซึมเศร้า 9Q จำนวน 4 คน คิดเป็นร้อยละ 18.18 พบผู้สูงอายุซึมเศร้า จำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 25.0 (ข้อมูลจาก HDC ทมวดส่งเสริมป้องกันปัญหาสุขภาพจิต วันที่ 10 กรกฎาคม 2566)

การดำเนินงานตำบลที่มีระบบส่งเสริมสุขภาพดูแลผู้สูงอายุระยะยาว (Long Term Care) ผ่านเกณฑ์ ในปี 2566 ร้อยละ 98.46 (ไม่มีตำบลได้รับรองซ้ำในปี 66 (Re-Accreditation) และมีตำบลบ่อทอง อำเภอกบินทร์บุรี ยังไม่มีการดำเนินงาน LTC และยังไม่ได้เข้าร่วมกองทุน LTC ส่วน Care Manager ที่ผ่านการอบรมหลักสูตรฯ ขึ้นทะเบียนในโปรแกรม 3C จำนวน 148 คน และมีผู้ดูแลผู้สูงอายุ (Care Giver) ที่ผ่านการอบรมหลักสูตรฯ ขึ้นทะเบียนในโปรแกรม

3C จำนวน 1,278 คน จังหวัดปราจีนบุรี มีกองทุนตำบลทั้งหมด 70 แห่ง มี อปท. ที่สมัครเข้าร่วมโครงการ Long Term Care 62 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 88.57 มีการดำเนินงาน โอนงบโครงการ Long Term Care ใน อปท.ทั้งหมด 3 แห่ง (สิทธิ UC) การดำเนินงานการจัดทำแผนการดูแลผู้สูงอายุรายบุคคล (Care Plan) ที่เข้าร่วมโครงการ Long Term Care ระบบโปรแกรม 3C ยอดสะสม ปี 2561 – 2566 จำนวน 3,790 ฉบับ (ผู้ที่มีภาวะพึ่งพิง ยอดสะสม 3,999 ราย) คิดเป็นร้อยละ 94.77

ปัญหา/สาเหตุ	แผน/กิจกรรมการแก้ไขปัญหา	ความก้าวหน้า/ผลการดำเนินงาน
1.จัดทำแผนส่งเสริมสุขภาพ Wellness Plan	<p>ระดับกรม</p> <ul style="list-style-type: none"> - สำนักอนามัยผู้สูงอายุ กรมอนามัย ชี้แจงตัวชี้วัดที่เกี่ยวข้องกับผู้สูงอายุ ค่าเป้าหมาย แนวทางการดำเนินงาน Wellness plan ให้กับศูนย์อนามัย เมื่อวันที่ 5 มกราคม 2566 - กรมอนามัยจัดทำคู่มือการใช้งาน แผนส่งเสริมสุขภาพดี (wellness plan) สำนักอนามัยผู้สูงอายุ <p>ระดับจังหวัด</p> <ul style="list-style-type: none"> - โครงการ “สุขเพียงพอ ชะลอชรา ชีวยืนยาว” จังหวัดปราจีนบุรี ประจำปี งบประมาณ 2566 <p>- ขับเคลื่อนดำเนินงานชุมชนที่เป็นมิตรกับผู้สูงอายุ (Age – friendly Communities)</p>	<p>ระดับกรม</p> <ul style="list-style-type: none"> - ศูนย์อนามัยที่ 6 จัดประชุมพัฒนาศักยภาพทักษะบุคลากรในการดำเนินงานจัดทำแผนส่งเสริมสุขภาพดี Wellness Plan และชมรมผู้สูงอายุด้านสุขภาพ กรมอนามัย ปี 2566 โดยมีการชี้แจงการส่งเสริมสุขภาพดี ชะลอชรา ชีวยืนยาว, การใช้งานแอปพลิเคชัน BLUEBOOK การประเมินความเสี่ยงด้านสุขภาพ 6 องค์ประกอบ และการจัดทำแผนส่งเสริมสุขภาพ Wellness Plan ด้วย google form ที่ทางศูนย์อนามัยจัดทำขึ้น เพื่อสรุปผลและคืนข้อมูลให้กับจังหวัด ระบบออนไลน์ เมื่อวันที่ 17 มกราคม 2566 มีผู้เข้าร่วมประชุม 380 คน - ศูนย์อนามัยที่ 6 ประสานการนำเข้าข้อมูลการคัดกรองความเสี่ยงสุขภาพระหว่างจังหวัดและกรม <p>ระดับจังหวัด</p> <ul style="list-style-type: none"> - ผู้สูงอายุที่มีความเสี่ยงด้านสุขภาพ ได้รับการจัดทำแผนส่งเสริมสุขภาพดี (Wellness plan) ร้อยละ 87.3 (เป้าหมายร้อยละ 50) และจังหวัดได้จัดอบรม ครู ก. เพื่อการส่งเสริมสุขภาพดูแลผู้สูงอายุรายบุคคล (Wellness Plan) - วิเคราะห์ข้อมูล ทบทวนสถานการณ์ คืนข้อมูล ให้กับผู้รับผิดชอบงานกลุ่มวัยสูงอายุทุกระดับ ผ่านทางกลุ่มไลน์ และทำหนังสือถึงองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทุกแห่ง เพื่อขอความร่วมมือให้พื้นที่ประเมินตนเองในประเด็นชุมชนที่เป็นมิตรกับผู้สูงอายุ (Age - friendly Communities) ชมรมผู้สูงอายุด้านสุขภาพ และสนับสนุนให้ผู้สูงอายุได้รับการประเมินการส่งเสริมสุขภาพดี พร้อมทั้งได้รับการจัดทำแผนส่งเสริมสุขภาพดีรายบุคคล (Individual Wellness Plan) ผ่าน Google from - อบต.หนองแก้ว อ.ประจันตคาม จ.ปราจีนบุรี ร่วมดำเนินการชุมชนที่เป็นมิตรกับผู้สูงอายุและผู้พิการ (Age-friendly communities) ผ่านการประเมินรับรอง 2 องค์ประกอบ จากทั้งหมด 8 องค์ประกอบ โดยคณะกรรมการรับรองชุมชนที่เป็นมิตรกับผู้สูงอายุและผู้พิการ (Age-Friendly Communities) คำสั่งกรมอนามัย ที่ 534/2566 และเข้ารับตราสัญลักษณ์การดำเนินงานในการประชุมเชิงปฏิบัติการส่งเสริมสุขภาพชุมชนที่เป็นมิตรกับผู้สูงอายุและผู้พิการ (Age-Friendly Communities) เมื่อ

ปัญหา/สาเหตุ	แผน/กิจกรรมการแก้ไขปัญหา	ความก้าวหน้า/ผลการดำเนินงาน
		วันที่ 6 กรกฎาคม 2566 ณ โรงแรมทีเคเพลซ แอนด์ คอนเวนชั่น กรุงเทพฯ
2. ร้อยละของผู้สูงอายุและผู้ที่มีภาวะพึ่งพิงได้รับการดูแลตาม Care Plan	<p>ระดับกรม</p> <p>1.อบรมฟื้นฟูผู้จัดการระบบการดูแลผู้สูงอายุระยะยาว Care Manager เขตสุขภาพที่ 6</p> <p>2.พัฒนาการปรับปรุงหลักสูตร Care Manager เพื่อรองรับการอบรม Care Manager ของ รพ.สต.ที่จะถ่ายโอนไป อปท.และในพื้นที่ขาดแคลน</p> <p>3.ปรับปรุงพัฒนาระบบโปรแกรม 3 C</p> <p>ระดับจังหวัด</p> <p>โครงการพัฒนาระบบการดูแลด้านสุขภาพผู้สูงอายุระยะยาว (Long Term Care) ในชุมชน จังหวัดปราจีนบุรี ปี 2566</p>	<p>ระดับกรม</p> <p>1.มีการจัดอบรมฟื้นฟูฯ ระหว่างวันที่ 13 – 15 ธันวาคม 2565 มีผู้เข้าร่วมประชุมระบบออนไลน์ จำนวน 260 คน และได้รับหน่วย CNEU 19 หน่วย</p> <p>2.ประชุมเชิงปฏิบัติการ พัฒนาปรับปรุงคู่มือแนวทางการฝึกอบรมหลักสูตร Care Manager ยุคใหม่ กรมอนามัย กระทรวงสาธารณสุข</p> <p>ระหว่างวันที่ 1 – 3 กุมภาพันธ์ 2566 ณ โรงแรมเดอะ วินเทจ โฮเทล เขาใหญ่ จังหวัดนครราชสีมา</p> <p>- ประสานงานข้อมูลการจัดทำ Care plan ของ สปสช. คินข้อมูลให้กับพื้นที่ เพื่อติดตามการจัดทำ Care plan ให้กับผู้สูงอายุและผู้ที่มีภาวะพึ่งพิง ได้รับการดูแลและสิ่งสนับสนุนตามสิทธิ์ประโยชน์</p> <p>- สำนักอนามัยผู้สูงอายุ กรมอนามัย มีแผนการจัดอบรม Care Manager 2 รุ่น ระบบออนไลน์ การฝึกปฏิบัติงานในพื้นที่ เก็บ Case จัดทำ Care Plan</p> <p>รุ่นที่ 1 วันที่ 20 มี.ค.- 3 เม.ย.66 จำนวน 39 คน</p> <p>รุ่นที่ 2 วันที่ 21 เม.ย. 2566 – 9 พ.ค.66 จำนวน 399 คน (ระบบออนไลน์)</p> <p>ระดับจังหวัด</p> <p>- การอบรม Care Manager 2 รุ่น ระบบออนไลน์ ฝึกปฏิบัติงานในพื้นที่ตนเอง เก็บ Case จัดทำ Care Plan</p> <p>รุ่นที่ 1 มี CM เข้ารับการอบรม 5 คน</p> <p>รุ่นที่ 2 มี CM เข้ารับการอบรม 42 คน</p> <p>- บูรณาการร่วมกับ อบจ.ปราจีนบุรี จัดอบรมผู้ดูแลผู้สูงอายุ (Caregiver) หลักสูตร 70 ชั่วโมง จำนวน 2 รุ่น</p> <p>รุ่นที่ 1 ระหว่างวันที่ 16 – 27 มกราคม 2566 มีผู้ผ่านการอบรมจำนวนทั้งสิ้น 86 คน</p> <p>รุ่นที่ 2 ระหว่างวันที่ 6 – 17 กุมภาพันธ์ 2566 จำนวน 112 คน</p>
3.จำนวนชมรมผู้สูงอายุที่ดำเนินการด้านสุขภาพ (เป้าหมาย 1 ชมรม/ตำบล)	<p>ระดับกรม</p> <p>- ประชุมชี้แจงนโยบายและการดำเนินงานชมรมผู้สูงอายุ ตำบล LTC ปี 2566</p>	<p>ระดับกรม</p> <p>- ศูนย์อนามัยที่ 6 จัดประชุมพัฒนาศักยภาพทักษะบุคลากรในการดำเนินงานชมรมผู้สูงอายุด้านสุขภาพ กรมอนามัย ปี 2566 ชี้แจงเป้าหมายการดำเนินงาน และการประเมินชมรมผู้สูงอายุด้านสุขภาพ ด้วย google form ในพื้นที่เขตสุขภาพที่ 6 ระดับจังหวัด</p>

ปัญหา/สาเหตุ	แผน/กิจกรรมการแก้ไขปัญหา	ความก้าวหน้า/ผลการดำเนินงาน
	ระดับจังหวัด - การประชุมเชิงปฏิบัติการเพื่อพัฒนาชมรมผู้สูงอายุ โดยมีเป้าหมาย ทุกตำบลมีชมรมผู้สูงอายุที่ดำเนินกิจกรรมด้านสุขภาพ ดำเนินการในชมรมผู้สูงอายุ จำนวน 15 ชมรม ๆ ละ 4 คน (ประกอบด้วย จนท.สธ. 1/อปท. 1/ คกก.ชมรม 2)	ระดับจังหวัด - การประชุมเชิงปฏิบัติการเพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้การดำเนินงานผู้สูงอายุในจังหวัดปราจีนบุรี ในวันที่ 20 เมษายน 2566 เพื่อคัดเลือกบุคคล ชมรม หน่วยงาน เป็นตัวแทนจังหวัดเข้าร่วมการคัดเลือกระดับเขต - การประชุมเชิงปฏิบัติการเพื่อพัฒนาชมรมผู้สูงอายุ ในวันที่ 22 มิถุนายน 2566 เพื่อส่งเสริมให้มีการจัดตั้งชมรมผู้สูงอายุด้านสุขภาพ มีผู้เข้าร่วมประชุมจำนวนทั้งสิ้น 54 คน - ลงพื้นที่เยี่ยมเสริมพลังการดำเนินงานชมรมผู้สูงอายุ บูรณาการร่วมกับการขับเคลื่อนงานส่งเสริมสุขภาพทุกกลุ่มวัย

3.นวัตกรรมตัวอย่างที่ดี (ถ้ามี)

- ไม่มี

4.ข้อเสนอแนะของผู้นิเทศ

4.1 สำหรับพื้นที่

- เร่งรัดการประเมินชมรมผู้สูงอายุ ตามเกณฑ์การดำเนินงานชมรมผู้สูงอายุด้านสุขภาพ กรมอนามัย กระทรวงสาธารณสุข ปี 2566 ให้ครอบคลุมทุกตำบล
- เร่งรัดการคัดกรองสุขภาพผู้สูงอายุ 9 ด้าน ให้ครอบคลุม และส่งต่อผู้สูงอายุกลุ่มเสี่ยงให้ได้รับบริการดูแลรักษา
- กระตุ้นการติดตามประเมินโรคซึมเศร้า (9Q) ในผู้สูงอายุกลุ่มเสี่ยงให้ครอบคลุม เพื่อป้องกันปัญหาความเสียหายทางสุขภาพจิต โดยเฉพาะรายที่มีความเสี่ยงต่อการฆ่าตัวตาย และถ่ายทอดองค์ความรู้การดูแลสุขภาพจิตเบื้องต้นแก่ care giver ในการนำไปใช้ติดตามดูแลผู้สูงอายุกลุ่มเสี่ยงได้อย่างมีคุณภาพ

4.2 สำหรับส่วนกลาง

- จัดทำแนวทางการดูแลผู้สูงอายุกลุ่มเสี่ยง จากการคัดกรองสุขภาพ 9 ด้าน
- สนับสนุนสื่อและพัฒนาองค์ความรู้ ให้คำปรึกษาในการขับเคลื่อนงานส่งเสริมสุขภาพจิตผู้สูงอายุ ให้สามารถปรับตัวเข้ากับการเปลี่ยนแปลงในสถานการณ์ปัจจุบันได้อย่างเหมาะสม

ผู้รายงาน : นางสาวลลิตา สุกแสงปัญญา

ตำแหน่ง : นักวิชาการสาธารณสุขชำนาญการพิเศษ
ศูนย์อนามัยที่ 6

โทรศัพท์ : 0623355505

ผู้รายงาน : นางจิตรลดา ทิมาบุตร

ตำแหน่ง : นักวิชาการสาธารณสุขชำนาญการ
ศูนย์สุขภาพจิตที่ 6

โทรศัพท์ : 0851092637

ผู้ตรวจรายงาน : นางศิริพร จริยาจิรวัดนา
ตำแหน่ง : นักวิชาการสาธารณสุขชำนาญการพิเศษ
โทร : 089-4088711